

6 octombrie 2021

Comunicat de presă privind modificările aduse Codului Muncii prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.117/2021

Dantes Nicolae Bratu, inspector general de stat: ”Consecințele muncii nedeclarate și subdeclarate se reflectă negativ atât asupra salariatului în privința drepturilor aferente contribuțiilor sociale care sunt plătite la o bază de calcul inferioară celei reale, cu consecințe directe asupra acumulării vechimii în muncă și a cuantumului pensiei acestuia, cât și în economie prin distorsionarea mediului concurențial. Astfel, angajatorii care utilizează munca nedeclarată sau subdeclarată au mai puține obligații financiare aflându-se, prin urmare, în concurență neloială cu acei angajatori care folosesc toate tipurile de resurse și depun eforturi reale pentru respectarea obligațiilor legale ce le revin.”

Depistarea și combaterea cazurilor de muncă nedeclarată reprezintă unul dintre obiectivele principale ale Inspecției Muncii. În primele 9 luni ale anului 2021, inspectorii de muncă au efectuat **50.060** de controale care au vizat identificarea și combaterea muncii nedeclarate, ca urmare a cărora au fost aplicate amenzi în valoare de **70.500.000** lei. Din cele **4.937** persoane identificate prestând muncă nedeclarată, **3.357** nu dețineau contract individual de muncă în formă scrisă, **1.021** nu aveau contract individual de muncă transmis în Revisal, **160** prestau activitate având contractul de muncă suspendat, iar **399** prestau activitate în afara programului de lucru din contractul de muncă cu timp parțial.

Definirea muncii nedeclarate, concept consacrat sub sintagma ”muncă la negru”, prin extinderea definiției la situațiile multiple care corespund acestei încadrări, precum și creșterea semnificativă a valorii amenzii au condus la o diminuare a fenomenului muncii nedeclarate, însă au generat un alt fenomen, la fel de negativ, cunoscut ca ”muncă la gri”, pe care l-am definit ca ”muncă subdeclarată” și care tinde să capete noi forme de manifestare și să se extindă în tot mai multe sectoare de activitate economică. Această practică constă nu doar în disimularea unui contract individual de muncă cu normă întreagă într-un contract de muncă cu timp parțial, ci și în acordarea, de către angajator, a unui salariu mai mare decât cel evidențiat în documentele financiar-contabile, așa numitul *salariu în mână*, suma fiscalizată fiind mai mică decât cea primită efectiv de către salariat, fapt care are ca efect nu doar evaziunea fiscală, ci și afectarea salariatului în ceea ce privește drepturile aferente contribuțiilor sociale care sunt plătite la o bază de calcul inferioară celei reale, cu consecințe directe asupra acumulării vechimii în muncă și a cuantumului pensiei acestuia.

INSPECȚIA MUNCII

Această stare de fapt a impus reglementarea sub aspect legislativ a conceptului de „muncă la gri” în sensul definirii acesteia ca noțiune juridică de ”muncă subdeclarată” și, totodată, sancționarea practicării acestui fenomen în scopul de a-l descuraja: *”În sensul prezentei legi, muncă subdeclarată reprezintă acordarea unui salariu net mai mare decât cel constituit și evidențiat în statele de plată a salariilor și în declarația lunară privind obligațiile de plată a contribuțiilor sociale, impozitului pe venit și evidența nominală a persoanelor asigurate, transmisă autorităților fiscale.”*

”La Inspecția Muncii suntem conștienți de responsabilitatea socială care ne revine în calitate de autoritate de control care promovează relații de muncă corecte și echitabile pentru toți factorii implicați în piața muncii și combatem acest fenomen al muncii nedeclare și subdeclare prin toate mijloacele legale pe care le avem la dispoziție. Suntem în plină **Campanie Națională în vederea reducerii incidenței muncii nedeclare și subdeclare** la angajatorii care își desfășoară activitatea domeniile de activitate: construcții, fabricarea produselor de brutărie și a produselor făinoase, protecție și pază depozite, service/spălătorii, comerț și lanțuri de aprovizionare, notariate, birori de avocatură și birouri de arhitectură, care se va desfășura până în data de 17 decembrie 2021. În dorința noastră de a acționa preventiv și de a-i informa de angajatori asupra responsabilităților pe care le au, începând cu 30.08.2021, inspectoratele teritoriale de muncă au transmis angajatorilor care prestează activitate în domenii susceptibile de utilizare a muncii nedeclare sau subdeclare un număr de **34.181** de scrisori de informare a acestora cu privire la faptul că, în viitorul apropiat, pot fi vizați pentru efectuarea unui control precum și cu privire la principalele reglementări în domeniul relațiilor de muncă pe care trebuie să le respecte.” declară Dantes Nicolae BRATU, inspector general de stat.

Totodata, pe fondul existenței unei situații socio-economice dificile generată de pandemie, ce s-a resimțit profund atât de către angajatori dar și de către salariați, mecanismul juridic reglementat în prezent în Codul Muncii referitor la plata cu întârziere a drepturilor salariale este unul complex și anevoios, ce implică promovarea unor procese în justiție, astfel că s-a impus crearea unei reglementări de natură a asigura protecția socială a salariaților în concordanță cu principiile ce guvernează raporturile de muncă. În acest sens, am susținut propunerea care a fost adoptată privind sancționarea depășirii, cu mai mult de o lună, a termenului stabilit în contractul individual de muncă pentru plata salariului.

De asemenea, tot în contextul situației socio-economice dificile și ca urmare a numeroaselor întâlniri ale inspectorului general de stat cu angajatorii din majoritatea domeniilor de activitate, am propus extinderea termenului de compensare a muncii suplimentare prin zilele libere plătite, de la 60 de zile la 90 de zile, pentru a flexibiliza raporturile de muncă prin crearea posibilității compensării muncii suplimentare cu timp liber corespunzător într-o perioadă mai mare de timp. Astfel, a fost adoptată prevederea ca termenul de compensare a muncii suplimentare prin zile libere plătite să fie extins de la 60 de zile la 90 de zile, pentru a evita blocarea desfășurării raporturilor de muncă ale

INSPECȚIA MUNCII

agenților economici și asigurarea desfășurării activității acestora în bune condiții, corelat cu asigurarea protecției salariaților.

Munca nedeclarată/subdeclarată constituie un fenomen răspândit și nociv, din cauza consecințelor sociale și economice grave pe care le produce, cu efecte negative pe termen scurt, dar, mai ales, pe termen lung, atât pentru individ, cât și pentru societate, precum și pentru bugetul de stat, existând o relație interdependentă între plata contribuțiilor sociale și a impozitelor și accesul la drepturile de asigurări sociale și alte măsuri de protecție socială:

- persoana care prestează muncă nedeclarată sau subdeclarată **nu are siguranța plății muncii prestate**, plata făcându-se în funcție de bunăvoința angajatorului, uneori fiind amânată zile în șir sau chiar luni;
- persoana care prestează muncă fără a avea încheiat un contract individual de muncă este lipsită de protecție socială, ceea ce înseamnă că **nu beneficiază de prestații din asigurările sociale, asigurările de sănătate, asigurările de șomaj, cele pentru accidente de muncă și boli profesionale** precum și cele provenite din bugetul consolidat, nu se bucură de protecția legală a femeilor și copiilor, nu exercită drepturile colective constituționale (dreptul la asociere în sindicate și negocierea contractului colectiv de muncă), **nu acumulează vechime în muncă, ceea ce îi va afecta dreptul la pensie;**
- persoana lipsită de statutul de angajat legal nu are dreptul la creditare bancară;
- angajatorul este lipsit de posibilitatea legală de **a-l responsabiliza pe lucrător** pentru eventualele pagube produse de acesta și, de asemenea, **nu poate face uz de prerogativa disciplinară;**
- fondurile sociale și bugetul de stat sunt păgubite prin sustragerea de la plata contribuțiilor sociale și a impozitelor.

”Vom propune și vom susține modificări ale legislației muncii ori de câte ori vom constata că realitatea raporturilor de muncă din societate impune acest lucru.” - Dantes Nicolae BRATU, inspector general de stat.

Serviciul Comunicare